

SLOVENE

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 40—
za en mesec . . . „ 3,50
za Nemčijo odelo . . . „ 45—
za ostalo inozemstvo . . . „ 50

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . . K 38—
za en mesec . . . „ K 3—
v pravi prejemni mesečno . . . 2,50

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 8—
za Nemčijo odelo . . . „ 10—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12—

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 80 v
za dva- in večkrat . . . „ 45—
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna petstvrsta K 1—
Izhaja vsak dan izvenredno delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Mir meča.

Povodom miru z Rusijo je naslovil nemški cesar Viljem na državnega kancelerja grofa Herlinga brzojavko, o kateri pravi med drugim: »Nemški meč, pod vodstvom velikih vojskovodij, nam je prinesel mir z Rusijo.«

Z Rusijo imamo torej mir meča. In ta mir izključuje formulo »mir brez aneksij, mir medsebojnega sporazuma«. Rusija je morala kapitulirati in sprejeti mirovne pogoje na milost in nemilost. Ti mirovni pogoji niso lahki. Rusija izgubi poleg drugega Estonijo, Livonijo, Litvo, Finsko in Alandske otoke, ki stražijo vhod v Botniški zaliv. Meja bodoče Rusije bo torej tekla na severo- in jugovzhodu tik ob Petrogradu. Tudi Turčija bo dobila ob Kavkazu svoj delež. Ali z drugimi besedami: pokrajine Batum, Kars in Erivan bodo v sporazumu s Turčijo in brez vmešavanja Rusije same odločevale svoje usodo. Batum je važno rusko pristanišče in znano po bogatih petrolejskih vrelcih. Poleg tega mora skleniti Rusija mir s svobodno ukrajinsko ljudovlado. Res niso lahki ti pogoji za Rusijo, težak je mir meča.

S čisto človeškega stališča je ta poraz Rusije velika tragedija. Rusija, ki je s svojo večmilijonsko armado udrila v Galicijo in čez Karpate, v vzhodno Prusijo, vzhodno-anatolske pokrajine in Perzijo, je danes brez armade. Država, ki je vzdržala glavni sunek centralnih držav in varovala hrbet ententi, je poražena. Koliko žrtve, koliko trpljenja in pomanjkanja v strelnih jarkih in v zaledju, koliko solz in bolesti, katere je povzročila strašna vojna nesreča — a vse zastoni in huje kot zastoni. Za brutalno silo meča velja samo geslo: vae victis, gorje premagancem! Nemčija je smatrala Rusijo za premagano in ji je diktirala pogoje, kot jih more diktirati samo zmagovalac premagancu.

Tragični so notranji dogodki Rusije. Dolgo je jela velika ruska država pod težko samodrsko pestjo carja, žandarja in činovnika. Toda prišel je dan osvoboditve. S heroizmom, ki je ruskemu narodu lasten, je vrlo ljudstvo raz sebe okove absolutizma. Toda zmagovalci niso znali izrabiti te svobode. Pričeli so med seboj meščansko vojno — Kornilov — Kerenski — in se drug drugega uničili, tako, da je prišla vlada Rusije v roke oligarhije boljševišta. To je pripeljalo Rusijo s samodržstvom anarhije v popolno pogubo.

Pa zdaj niso časi, da bi presojali dogodke s »človeškega« stališča in da bi se trudili včuvstvovati v položaj premagancu ter presojali njegovo usodo z vidika, da bi nas same lahko doletelo isto. To je psihologija mirnih časov. Danes smo vajeni presojati dogodke s svojega najosebnejšega stališča, s stališča lastnih koristi in potreb, stvari nas zanimajo le toliko, kolikor so nam v prid ali v škodo. In kakšen je ravno sklenjeni mir z Rusijo v tem oziru?

Mir ima za nas le toliko vrednosti, v kolikor pomeni konec vojske. In ali je z ruskim mirom vojska končana? Ves svet ve, da se bo po tem miru z novo silo začela. Na zahodu nas čakajo velikanski boji, kri, tudi jugoslovanska, bo še v potokih tekla. Diktatorski mir z Rusijo, bo strasti še bolj razpalil, in našim nasprotnikom bo dala ravnokar podpisana mirovna pogodba novih razlogov za nadaljevanje vojske. Najboljše agitatorsko sredstvo bo za vojne hujskače. Vlade bo bodo na Francoskem in Angleškem, v Italiji in Ameriki lahko pokazale svojim narodom kot svabilen zgled, kaj jih čaka, če vojske zmagovalno ne končajo. In vojska se bo nadaljevala. Recimo, da se bo na vseh frontah za osrednje sile tako uspešno končala, kot se je končala na vzhodu; da se bo tudi na zapadu dosegel mir zmagovitega nemškega meča in da bomo ententi narekovali pogoje, kot smo jih narekovali revolucionarni Rusiji. Tudi v tem najugodnejšem slučaju, na katerega pa ni misliti, ne bo Evropa rešena vojne nesreče. Zavest ponižanja in prestane krivice bo živela dalje v premagancih, v vsem njihovem mišljenju in čuvstvanju bo brnela struna užljenegega ponosa, njih politiko bo vodilo upanje na dan maščevanja. Evropa se bo spremenila v eno samo veliko municijsko tovarno in nova katastrofa, hujska od sedanjice, se bo pripravljala.

Mir je z Rusijo sklenjen in vendar ni nikjer veselja. Kruha bomo baje dobili, naši ujetniki se baje vrnejo, ena fronta je varna in vendar — kje so zastave? Kje so posebne izdaje časopisov? Kje so zmagovalne prireditve? Kje so godbe in obhodi, o katerih smo ob začetku vojne sanjali? Ljudstvo molči kot pokopališče. Pod njegovim molkom se skriva prepričanje, da nam miru ne more dati nemški meč, temuč prijateljski sporazum narodov.

K reviziji vzdrževalnega zakona.

Ker se ravno sedaj zopet razpravlja v odseku poslanske zbornice za vzdrževalnino o nedostatkih sedaj veljavnega vzdrževalnega zakona, naj se mi dovoli opozoriti poslance na sledeče nedostatke:

Po sedaj javnem veljavnem zakonu je določena enotna višina vzdrževalnine za vse v poštevi prihajajoče osebe ne glede ali živijo na deželi ali v mestu ali imajo kaj posestva in lastno streho ali kak obrt ali ne. Gre samo za to, da je načeloma podana potreba, s tem je tudi podan pogoj za enako visoko vzdrževalnino. Priznam, da bi bilo preveliko diferenciranje višin le v kvar vojaškim družinam, ker bi birokratičen aparat še počasneje in napačneje zadeve reševal. Vendar sem pa prepričan, da bi malo pametnega razlikovanja bilo popolnoma na mestu in odgovarjalo pravičnosti.

Ako sedaj primerjaš premoženjske razmere posestniških in neposestniških družin, obrtniških in neobrtniških itd., moraš priznati, da stvar ni v redu. Družina delavca ali zasebnega uradnika, ki je bila popolnoma odvisna od službe vpoklicanega družinskega očeta, ki nima ne strehe, in obrti, ne vrta, ne posestva, ampak samo kopic otrok, brez dvoma neprimerne težje živi z 1 K 60 vin. na dan in osebo, kakor pa družina, ki je vpoklicani reditelj zapustil obrt ali lastno streho ali vrt ali celo posestvo itd. Ako imaš obrt, kjo sicer s težavo vzdržuješ, imaš vsaj mali dohodek in pri sedanjem naravnem prometu vsaj predmete, koje lahko zamenjaš za druge potrebščine ali pa jim vsaj dvigneš ceno, kakor je splošna draginja. Ako imaš hišo, imaš le svojo streho in večinoma še kak vrt zraven. Ako imaš posestvo, vendar lahko pridelas živež in še nekaj morebiti draginji primerno prodas ali zamenjaš.

Kaj pa reven delavec, dninar in zaseben uradnik? Njegova družina nima ničesar pred rokami; nima ne lastne strehe, ne vrta, ne obrti, ne posestva. Kako naj taka družina zdrži pri tej grozni draginji in neznosnem naravnem prometu, ko se le za najdražji denar danes še lahko kaj kupi. Jaz nobeni družini ne zavidam sedanje vzdrževalnine, naj ima tudi obrt, hišo, vrt ali posestvo itd., vendar pa mora vsak objektivni človek priznati, da kategorija družin, ki nima popolnoma nič pred rokami, kojim je država vzela z vpoklicem reditelja vse, bi morala na vsak

način dobivati večjo vzdrževalnino, nego one družine, koje imajo le kaj pred rokami, da si lahko vsaj za silo pomagajo.

Da 1 K 60 vin. pri tej draginji tudi za slednje družine ni preveč, radevolje priznam. Priznati bi se pa tudi moralo, da prej navedena vrsta družin shaja neprimerno težje z isto vsoto. Gotovo je želeli, da se zneski preveč ne diferencirajo in ne komplicira preveč poslovanje komisij; da bi se pa tako krčevito držali enotnega normalnega tarifa, da bi niti najhujših in očitnih trdot ne omilili, pa gotovo ni na mestu. Ako se bo torej veljavni zakon revidiral, naj poslanci nikar ne pozabije omiliti to trdoto.

Od socialno demokratične strani so svoj čas opozorili vlado tudi na sledečo krivico: Moštvu v ozadju vojna uprava večinoma ne izplačuje nikakih pristojbin, ako gre na dopust, osobito ne menaže. Celu za takozvani »Gebührenurlaub«, katerega dobiva moštvo v ozadju redovito vsakih 9 mesecev, ne dobi nikakih pristojbin. Da dela vojna uprava to razliko med oficirji, ki svoje pristojbine v tem slučaju dobe, je utemeljeno v krivičnem sistemu vojne uprave, ki bo ostal, dokler bo delala nepremostljiv prepad med moštvom in oficirji.

Da pa dobiva moštvo, ki opravlja služajno službo v formalnem vojnem ozemlju pristojbine na dopust, čeravno njihova služba kvalitativno ni drugačna kot moštva v ozadju, med tem ko mora slednje moštvo brez pristojbin na dopust, je kriv samo neumen formalističen vojni »šimel«.

V nekaterih slučajih sicer to neustemeljeno ravnanje ni tako tragično; saj jih je dosti, ki bi radevolje vojni upravi še za to plačali, samo da dobe dopust. Drugače pa je pri onih vojakih, kojih družina živi ob borne vzdrževalnine. Taka družina je prisiljena, da sama sebi pritrga od svojih ust, da lahko preživi za časa dopusta svojega očeta, brata, sina itd. Če se že ravno hoče štediti, naj se štedi tam, kjer se milijoni mečejo po nepotrebnem na cesto, ne pa pri revnih vojaki. Pred vsem pa vojna uprava naj ne dela tako neumestnih formalnih razlik. Na vsak način bi se morale izplačati vse pristojbine na dopust vsaj onemu moštvu, katerih svojci prejema vzdrževalnino.

Opozoriti še moram na kričečo krivico, koja zadeva po večini zasebne uradnike, ki niso bili obligatno zavarovani pri penzijskem zavodu.

Pred vsem mislim na bivše visokošolce, ki so služili kot zasebni uradniki. Da je sploh mogel dokončati svoj vseučilišni študij, si je večinoma moral posoditi vsaj par tisoč na račun svoje bodoče karijere. Z njegovim vpoklicem je odpadla tudi njegova civilna plača in njegova družina dobiva le navadno vzdrževalnino. Njegovi dolgovi pa žalibog niso odpadli z njegovim vpoklicem, nasprotno rastejo obresti vsak dan. Najpozneje, ko menica zapade, je treba zaostale obresti plačati. Pa odkod?

Res je, da vpoklicanega ne more upnik tožiti za dolžno vsoto oziroma zapadle obresti. Ne uživajo pa te dobrote njegovi poroki, katere lahko upnik prime, ako slučajno niso v vojaški službi. Vpoklicani dolžnik je torej moralno prisiljen, ako noče pustiti preganjanj svojih dobrotnikov-porokov za njihovo uslugo, da plača vsaj zaostale obresti. Ako pa mora dolžnik že 3. ali 4. leto služiti, ako iz kateregakoli vzroka ni dosegel oficirske gaže, za 36 v., 16 vin. ali celo za 6 vin, ako je v bolnišnici, je naravno, da sam ne more plačevati še obresti od svojih civilnih dolgov. Zato je pa moralno prisiljena njegova družina toliko pri vzdrževalnini pristradati, da plača za vpoklicanim rediteljem zaostale obresti njegovih sicer produktivno najetih dolgov.

V tem slučaju bi bila pač država dolžna, da sama prevzame obrestovanje takih dolgov od dneva vpoklica, bodisi direktno bodisi indirektno z zvišanjem vzdrževalnine za izkazano vsoto plačljivih obresti. Morebitni izgovor, češ da imajo kmečki posestniki, obrtniki itd. tudi dolgove in bi torej tudi za nje morala obrestovanje prevzeti država, ne drži. Tak vpoklicanec

LISTEK.

Kranjska unikum.

Župnik infanterist Maierhofer, katerega je oprostil vojne službe naš vladika in mu dal zapuščino Planino na Vipavskem, je prišel včeraj v naše uredništvo in je izjavil koroškošegavo:

Odkritovesel prihajam. Pozdravljena Kranjska! Od nekdanj si me zanimala. Unikum si.

Ne zavedam se, kdaj mi je moja rajna mamka pravila o Bogu Očetu, o nebesnih angelcih, in tako dalje, a osebnogodovinski fakt je, da se prvi vtis, katerega se sedaj po trinštiridesetmesečnem vojnem barabstvu iz svojega ranega detinstva še spominjam, tiče Kranjske. Pravila mi je namreč mamka, kako so Ribničani zidali svojo cerkev: na okna so pozabili, potem so jih pa s svojimi čeli udirali, »da se je posvetalo«, itd.

Videl sem tudi že kot otrok prve — Janeze. Naš sosed doma, krojaški mojster in moj boter, je namreč rekviriral svoje učence iz gorenjske mladine.

Dobro se še spominjam tudi, kako, kdaj in kje sem zazrl prvokrat Kranjsko. Vstopnice namreč v nebeško državo (kot demokrati dvajsetega stoletja ne smemo več reči kraljestvo) v osmem desetletju devetnajstega stoletja na Koroškem niso bile poceni: vsaj enkratni pot na Višarje in na — Brezje. Kot verni aspirant za mi-

nistrske stolce v tej državi (kakor Jakob in Janez v evangeliju) sem šel torej na Brezje. Iz vrh Karavank sem zrl torej kot primanar prvokrat Kranjsko. Dobro se spominjam, kako me je domači Boltizarjev Jozi, ki je kot vsakoletni romar užival neoporečno zaupanje moje mamke in me je torej, seve po dovoljenju starega očeta, izročila njemu v varstvo na prvem potovanju v Kranjsko deželo, vsled nadaljevanja romarskega pota moral suniti v bok in mi zatrobiti: »kaj gledaš tako dolgo, greva« tam vrh Karavank. Tako sem se zatelebil v Kranjsko, ko sem jo prvokrat zazrl. Plavalna mi je namreč v moji mladi domišljiji kot neka šlarafija, kot unikum sveta.

Profesor zgodovine nam je pravil, da ima Kranjska največjega medveda v muzeju. Profesor naravoslovja pa, da je ravnotam odrezek bukovega štora, na katerem je rastla bukev, ki je dala drv, da se je grela iz njih ena družina sedem let.

Oče je pa večkrat hudomušno pripomnil: Če bi bili Kranjci res junaki, bi Koroška Turkov nikdar ne videla.

Prvo pismo iz Kranjske dežele, katero še sedaj hranim, mi je poslal dr. Lampe. Bil sem sedmošolec in Lampe je bil nam tedaj vzor, unikum rodoljubja.

Dr. Kreka sem prvokrat videl v stolnem župnišču. Pozval me je k sebi, da bi mi dal navodila, kako more Korošce »malo zribati«. Na hodniku sem ga ujel. Prijel me je z obema rokama in me zavrtel v kolo, da mi je zavrtelo v glavi.

Ah — dr. Krek! Ni me zabil, ko sem bil v strašni zimi 1916—17 na Fajtovem hribu.

Norel sem veselja vsakokrat, ko sem dobil od njega kako karto. Bil je unikum za vse reveže!

Same dobre reči so torej letele na me s Kranjskega.

Septembra 1917 pa mi je podal svojo močno roko Jeglič sam — Jugoslavije vogelnik! Sedaj mi je dal še — nevesto! Grčavo gorjanko v Vipavski dolini. Pa pravijo da je bogata. Vzljubil sem jo, Planino.

Tako sem postal Kranjec. Kot »kritični glavi«, kakor me je označil svoj čas semeniški ravnatelj, pa mi dovolite, da povem še nekaj unikumov o Kranjski. Na Koroškem pripovedujejo namreč o Kranjski tole:

Škofa imajo tam svetnika, ki je junak po telesu in korajži. Unikum.

Deželnega glavarja imajo, ki iz cele dežele norce brije. Unikum.

Za učitelje najnižjo plačo v Evropi. Unikum.

Vino imajo, pa ga sami popivajo. Unikum; zato, ker ga Francozi tudi imajo, pa ga le tujcem prodajajo. To opazko Kalanu na ljubo.

Nemških napisov, pečatov in uradov imajo, da kar mrgoli po deželi, pa ne vedo, da se jim ves svet smeje. Unikum.

Kočevarje imajo, pa jim dajejo take privilegije in svobodščino, kojih ne uživa nobena majoriteta v Evropi. Tudi unikum.

Državnouradni list imajo, pa v tujem jeziku. Unikum.

Sedaj dobijo še infanterista za župnika. Unikum.

je zapustil v obrestovanje vsaj vpeljano obrt ali posestvo itd., in družina lahko obrat v uporabi večina naprej. Zasebni uradnik je pa odnesel s svojo glavo in rokami v vojaško službo vse in ni pustil družini ničesar, kar bi lahko donosalo družini le kakakoli dohodke ali nudilo ugodnosti izmenjalnega prometa.

Vsak opisani zasebni uradnik se mora pustiti tudi za primerno vsoto zavarovati, da krije za vsak slučaj z zavarovalnico svoje poroke in zagotavlja za silo eksistenco svoje družine. S svojo civilno plačo bi tudi lahko zavarovalne premije plačeval. Sedaj mora pa vpoklicančeva družina plačevati s pičlo vzdrževalno še visoke zavarovalne premije, da ne spravi v nevarnost moževih porokov in same sebe.

Država je vpoklicancu sicer znala vzeti njegovo civilno plačo, a vlada si še celo v 4. letu vojske ni domislila, da bi vsaj nekaj ukrenila v tem oziru, če ne drugo, vsaj ceni moratorij za premirje. Sicer bi tak moratorij ne bil ravno najprimernejša rešitev, ker je dosti vpoklicancev zavarovanih, kojih družine ne rabijo vzdrževalnine in lahko same plačujejo premije, na drugi strani bi se pa ubogemu revežu tekotom dolge vojske tako nakopičile, da bi pozneje moral podleči pod velikim bremenom.

Pač pa naj bi se pravičnejše zadeva rešila potem vzdrževalnega zakona, da država od dneva vpoklica prevzame zavarovalne premije bodisi neposredno, bodisi z zvišanjem navadne vzdrževalnine za višino premij. Ako bi pa že proti pričakovanju vlada tega nikakor ne hotela prevzeti, pa naj vsaj izda moratorij za tiste zavarovance, kojih družine dobivajo vzdrževalnico. Seveda bi moral moratorij po vojski primerno stopnjevati nehati.

Vlada je dolžna, ako ni njena opetovano zatirjana ljubezen do vojaštva in vojaških družin le prazna fraza, da te kričeče trdote čimprej odpravi. Naši, kakor tudi drugorodni poslanci, ki imajo kaj socialnega smisla, naj blagovolijo pri reviziji vzdrževalnega zakona zastaviti svoj vpliv, da ne bodo prizadeti vojski in njihove družine tako neprimerno oškodovane.

Dr. —k.

Mariborsko pismo.

Maribor, 2. marca.

Za poslovanje graške podružnice vnovčevalnice živine in postopanje njenih nakupovalcev bi bil tudi nujno potreben poseben nadzorovalni urad, ako teh nadzorovalnih ali sličnih uradov ne bi že imeli toliko, da so drug drugemu napoti, a nazadnje oni, ki bi imeli biti nadzorovani, vendar le delajo, kar sami hočejo. Nedavno temu je vitez Pantz očital graški podružnici vnovčevalnice živine oziroma njenim nakupovalcem razne nekorektnosti, da ne rečemo drugače. Podružnica je vsled tega pozvala okrajne prevzemalce, naj se izjavijo, v koliko odgovarjajo predmetna očitanja resnici. Seveda so se glasila vsa poročila navadno za obdolžena. Celjski prevzemalec živil je celo skušal dokazati, da imajo nakupovalci — izgubol! Plemeniti ljudje! In vendar se žrtvujejo še naprej, iz samega patriotizma seveda. Čudno pri vsej tej stvari je ravno to, da so si vsi ti zaslužni črevljariji, krojači, pisarjevi itd., kakor jim pravi »Volks-Zeitung«, ki so zdaj naenkrat postali strokovnjaki pri nakupovanju živine in ki so bili poprej brez premoženja, vključno izgubam vendar pridobili lepa premoženja, dočim so nekateri naravnost obogateli. To je pač specialiteta štajerskih in prevsem spodnještajerskih nakupovalcev živine. Tipični slučaj teh nakupovalcev je »mesar« v Kamnici, o katerem smo po »Volks-Zeitung« poročali v »Slovincu« z dne 27. m. m., st. 48. Ta mesar je namreč do izbruha vojske izvrševal črevljarsko obrt. Hvala raznim botrom in stricem je bil oproščen črnovojniške službe in kot »strokovnjak« imenovan za nakupovalca živine. Vzlic »izgubam« ima mož danes v Kamnici pri Mariboru lepo posestvo, gostilno in mesarijo. »Volks-Zeitung« se čudi, kako je mogel ta mož dobiti od šoferja nekake grofa neposredno eno tele. In vendar ni pri vsem tem čisto nič čudnega. Gospod grof je poslal mogočnemu gospodu nakupovalcu eno tele, a zato bo ta — po načelu »roka roko umije« — pri prihodnjem nakupovanju šel mimo grofovega hleva, dočim bo moral dati kmet zadnji rep.

Mariborske Ciril - Metodove podružnice so sklenile, da začnejo v znamenju narodnega ujedinjenja veliko skupno akcijo za nabiranje fonda za ustanovitev slovenske ljudske šole v Mariboru. »Straža« pravi izrecno, da je skrajni čas, da se mariborski Slovenci postavijo na lastne noge in ustanovijo privatno ljudsko šolo. Sedaj so tozadevne razmere v Mariboru res več kot žalostne. Človeku se trga srce, ko ima vsak dan, da, vsak trenutek priliko poslušati, kako slovenski oče in slovenska mati, ki še sama dobro nemškega ne znata, govorita z nedolžnim, dve-, triletnim detetom v nemškem jeziku. Tuga in bol obhajata človeka, ko vidi, kako se še

vedno — pred našimi lastnimi očmi vzgajajo janičariji, kako smo mi še vedno gnoj, ki gnoj nemško njivo. Tu pač čaka naše domoljube še veliko dela in naša organizacija bo imela izvršiti velike in težke naloge. A pred vsem moramo dobiti slovensko ljudsko šolo. Marsikak oče in mati, ki govorita danes z otroci nemški, bi to potem opustili, ker si danes pač mislijo: kaj pomaga, ako govorimo z otroci slovenski, ko pa ni slovenskih šol; bolje, da govorimo nemški, da ne bodo otroci pozneje trpeli v šoli.

Državna afera, ki je nastala, ker je neka vesela slovenska družba pela slovenski v kavarni »Theresienhof«, je poravnana v zadovoljnost »Marburger-Zeitung«. Kavarnarja so namreč klicali na odgovor v kazino, kjer je pred v ta namen tam zbranimi mariborskimi »purgarji« izjavil, da je bila njegova kavarna vedno nemški lokal in da tako tudi ostane.

Glasom poročil v »Marburger-Zeitung« se je ta izjava »vzela obojestranski na znanje, s čemer se smatra zadeva za poravnano, to tembolj, ker se take stvari ne bodo več ponavljale«. Tako je torej mariborsko nemštvo zopet enkrat rešeno.

Obupen plas z Goriškega.

Prejeli smo: G. urednik! Ker nimam drugega papirja, pišem kar na ta papir, ki sem ga našla, da boste vedeli, kako je pri nas na Goriškem.

Strašno je opustošena zemlja od Gorice do Nabrežine. Vse vprek je razruvano in prekopano. Na stotisoče vreč, za katere je tudi v Vašem listu armada prosila, gnije po jarkih in kupih, ogromne množine boječih žic in železnih drogovi. Zrak je okužen od gnijočih trupel. Polje naj obdelamo? Za koga? Za sebe? In s čim? S prsti? Naša stanovanja so strelski jarki, polni nesnage. Smo li to zaslužili? In kaj naj jemo? Še vode ni, ne drv, da bi si zakurili. Česar nam ni vzel Italijan, so odnesli drugi. Človek si želi smrti. Vsega smo imeli dovolj, zdaj smo slabši od cigánov. Še ena nesreča nam preti. Kamor pogledamo, na vsakem borovcu in na vsaki veji visi gosencičja zalega, kakor da bi bil kdo predivo razobesil. Že lani so gosenci požrle skoro vse, kar je bilo zelenega od Gorice do Sežane, letos bo še hujše. Gorje nam! Zrak je okužen, ne morem dihati, ne pisati, lakote umiram...

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

Lakota v Posočju.

Interpelacija dr. Gregorčiča in tovarišev na skupno vlado.

Brzjavka deželne urada v Gorici z dne 26. februarja na deželni odbor se glasi:

Prehrana v goriški deželi je vedno obupnejša. Mesto goriško je že pet tednov brez kruha. Koruza je pošla, tako tudi krompir in ovsena kaša. V tolminskem okraju vlada lakota. Nevarnost preti, da ljudstvo použije semenje, ki se bo delilo, in da begunci, ki so se vrnili, zopet odidejo. Prosimo posredovati pri uradu za ljudsko prehrano, da se živila nakažejo takoj in neposredno gariškemu gospodarskemu uradu, oziroma okrajnemu glavarstvu Sv. Lucija-Tolmin.

In v tako po vojski razrito pokrajino, v kateri preži lakota in smrt, se dovoljuje beguncem povratek ter se begunci tja prevažajo! V takih okoliščinah naj se začne in izvrši obnoveitev Goriške! Tu je samo kratka prošnja Valentina Staniča do cesarja Franca na mestu, ki se je glasila: »Uns drückt Not! — Franz, gib Brot! — Sonst, o Gott, — Schneller Tod!« (Tare nas beda — Franc daj kruha — Sicer, o Bog! — Hitra smrt!)

Z gorenjo brzjavko soglašajo poročila občinskih predstojnikov in zasebnikov. Posočje, katero je bilo nad dve leti pozorišče najgrozovitejše vojske, je zdaj pozabljeno, izročeno lakoti in smrti.

V zadnji uri povzdigujejo podpisani svoj glas in vprašajo skupno vlado:

1. Ali so c. kr. vladi znane brezupne razmere v prehrani ob Soči, posebno v njenem severnem delu, od Gorice navzogr, v okrajnem glavarstvu tolminskem in v sodnem okraju kanalskem?

2. Ali je c. kr. vlada voljna in zmožna, obvarovati tamošnje prebivalstvo vladajoče lakote in preteče smrti?

Dunaj, 1. marca 1918.

(Sledijo podpisi.)

Iz koroškega vilajeta.

16. Sirota Jerica.

Jerica tožila je, tako govorila je:

»Mati, mati, mamica, pač 'mam hudo mačeho; predno še dani zvoni, petelinčki odpojo, me pokliče, me zbudi, moram gnati vole past tjakaj v reber zeleno.

Mati, mati, mamica, pač 'mam hudo mačeho; peče mi s pepela kruh, in kadar mi reže ga, vreže mi tak' tankega, da se vidi skoz njega; zraven vselej krega me.

Mati, mati, mamica, pač 'mam hudo mačeho; kadar ona češe me, tak' z grebeni strže me, da mi teče črna kri.

Mati, mati, mamica, pač 'mam hudo mačeho; postelj imam tak' trdo, nikdar ne postelje je, nikdar ne zrahlja mi je, devlje v zglatje trnje mi, devlje v uznožje pesek mi.

Mati, mati, mamica, biti mi ni več doma; tu pri vas ostala bom, a pri vas ležala bom.

Leže Jer'ca k materi, še tako mi govori: »Bolji mati so mrtva, kakor živa mačeha.«

Tudi mi koroški Slovenci imamo hudo mačeho. Zato tudi mi hočemo proč od nje, proč od nje k naši živi mamici — Jugoslaviji. To se mora zgoditi, to se bo zgodilo, kajti drugače »biti nam ni več doma«. Drugače za nas ni življenja, drugače je za nas samo suženjstvo in smrt, narodna smrt, pod svetlim solncem sužnji dnovi. A mi nočemo smrti, nočemo suženjstva, živeti hočemo, svobode hočemo, ljubezni hočemo, srečni hočemo biti združeni z našimi jugoslovanskimi brati v veliki in svobodni Jugoslaviji, naši obljubljeni deželi, katero nam je pokazal, za katero je živel in umrl naš veliki evangelist Janez Krek.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. marca. Uradno:

Na italijanskem bojišču nobenih posebnih dogodkov. — Operacije v Podolju z uspehom napredujejo. — Dozdaj smo zaplenili nad 770 topov, nad 1100 strojnih pušk in velike množine bojne materijala vseh vrst.

Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. marca. Veliki glavni stan:

Zahodno bojišče: Vojni skupini bavarskega cesarjeviča Rupreta in nemškega cesarjeviča: Lastni napadalni oddelek je vdrl ob reki Yser v sovražno črto in ujel več Belgijcev. Močnemu ognju so na več mestih flanderske bojne črte sledili napadi Angležev, katere smo odbili. Sicer so se pa v posameznih odsekih borili le s topovi in z minami.

Bojna skupina vrttembergškega vojvoda Alberta: Francoski topničarji in metalci min so nekaj časa na vzhodnem bregu Moze živahno nastopali. Povodom manjših nastopov severno prekopa Rena - Marne, zahodno Blamonta in južno Metzerala smo ujeli 27 mož.

Vzhodno bojišče: Ker se je podpisala z Rusijo mirovna pogodba, so se včeraj vojaške operacije v celi Rusiji ustavile.

Z drugih bojišč nič novega.

Ludendorff.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 4. marca, zvečer:

Z bojišč nič novega.

Rumuni so sprejeli naše pogoje, ki smo jim jih za premirje stavili.

Ludendorff.

Napad na Benetke.

Berlin, 4. marca. »Acht Uhr - Blatt« poroča iz Haaga: Med 45 nočnimi napadi letalcev na Benetke je bil zadnji najhujši. Trajal je osem ur: od 10. ure zvečer do 6. ure jutraj. Vrgli so 300 bomb; 58 hiš je poškodovanih. Zadeta je bila tudi kraljevska palača; del poslopja je uničen.

Načrti sporazuma in druge vesti o vojski.

Berlin, 4. marca. General Foch je rekel dopisniku newyorških »Times«: »Hitro nastopajte; niti minute ne izgubljajte. Zavezniki morajo razpolagati z veliko ameriško armado. Amerika in Japonska naj nastopita proti Nemcem v Sibiriji.

Haag, 4. marca. V Londonu so izdelali načrt, po katerem naj bi 25 do 30 tisoč mož Američanov, Japoncev in Angležev zasedlo Vladivostok. Zasedli naj bi sibirsko železnico kolikor mogoče daleč, da si zagotove izdelke Sibirije. Nastopati nameravajo v imenu nove sirske republike.

Genf, 4. marca. »Petit Journal« poroča: Na željo japonske vlade bo zboroval v Vladivostoku japonsko - ruski posvet. Razpravljati nameravajo o vprašanjih, ki tičejo Vzhodno Azijo.

Berlin, 4. marca. Cesar Viljem je podelil povodno miru z Rusijo maršalu bavarskemu princu Leopoldu veliki križ železnega križa.

Lugano, 4. marca. Rimski listi poročajo: Japonska napove Rusiji vojsko. Rimski diplomatski krogi trde, da namerava sporazum blokirati Rusijo.

Rotterdam, 4. marca. »Times« iz Petrograda: Krilenko je zapovedal, naj redne ruske čete v desetih dneh zapuste Finsko in Ukrajino.

Rotterdam, 4. marca. Reuter poroča: Japonska vlada zdaj še ne namerava vojsko nastopiti.

Mirovna pogajanja.

Pogajanja z Rumunijo.

Bukarešt, 4. marca. Mirovnih pogajanj se udeležuje več rumunskih generalov; vodijo jih generala Averescu in Argetovianu. Kralj Ferdinand se je sestal s Czerinim v Marafesti.

Curih, 4. marca. »Secolo« poroča iz Jaša: Rumunska zbornica je sklicana dne 23. marca.

Podpis mirovne pogodbe z Rusijo.

Berlin, 4. marca. Kühlmann in Czerin bosta v Bukareštu mirovno pogodbo z Rusijo naknadno podpisala.

Nemški državni zbor

Berlin, 4. marca. (Kor. ur.) V glavnem odseku nemškega državnega zbora so razpravljali o zunanjem proračunu. Državni podtajnik von dem Busche je povedal ozirom na izvajanja poslanca Ledeboura, da se nastopa radi Alandskih otokov, ker so Nemčijo Finci pozvale na pomoč. Finska hoče z nemško pomočjo premagati revolucijo. O zasedbi Alandskih otokov so se s Švedi pogajali; Švedska je imela prvotno pomisleke, a končno se je z zasedbo sprijaznila. Nemškemu časopisu se o zasedbi ni poročalo, ker je šlo za vojaške zadeve. Odsek je razpravljal na to o miru z Rumunijo. Narodni liberalci so posebno poudarjali, da je napačno, da se Nemčija trudi za sedanje kralja. Proračun je odsek odobril in dovolil izdatke, ki so potrebni, da se utanovi poklicni konzulat v Zagrebu.

Politične novice.

+ Manifestacijski shod v Škofji Loki. V nedeljo, dne 10. marca popoldne se vrši v Škofji Loki velik manifestacijski shod za jugoslovansko deklaracijo. Na shodu bosta govorila kot glavna govornika državni poslanec Evgen Jarc in deželni poslanec dr. Karel Triller. Razen teh dveh je pri-glašenih še več drugih govornikov.

+ List Jugoslovanskega kluba. Kakor nam poročajo, je gotovo, da začne Jugoslovanski klub v doglednem času izdajati svoj list v nemškem jeziku v revijalni obliki. Razen tega namerja klub izdajati svojo korespondenco v informacijo o jugoslovanskih težnjah in klubovi politiki.

+ Avdijske pri cesarju. Dunaj, dne 4. marca. (Kor. ur.) Cesar je sprejel danes v avdijski bivšega naučnega ministra barona Hussareka, bivšega ministra dr. pl. Spitzmüllera in ministrskega predsednika dr. pl. Seidlerja. Dalje finančnega ministra barona dr. Wimmerja in predsednika skupnega prehranjevalnega urada pl. Landwehra. Ob 10. uri dopoldne je cesar za-prisegel novoimenovane tajne svetnike, in sicer ministra dr. pl. Zolgerja, ministra dr. Ivana Horbačevskega, trgovskega ministra barona dr. Wieserja in predsednika zbornice dr. Groša.

+ Ministrski svet. Dunaj, 4. marca. (Kor. ur.) Danes popoldne se je vršil pod predsedstvom ministrskega predsednika dr. pl. Seidlerja ministrski svet, katerega so se udeležili vsi člani kabineta.

+ Nemci proti parlamentu in proti svobodi tiska. Današnji »Grazer Tagblatt« napada avstrijski parlament in se zavzema za njegov razpust, češ, da ljudstvo in armada to želita. Navaja govor kneza Auersperga, ki je rekel v gosposki zbornici, da ne bo za parlamentom nikdo solze potočil. Istotako se zavzema imenovano glasilo za poostreitev cenzure za slovansko časopisje. Gospodje Vsenemci si torej zopet želijo Stürgkha in njegovo dobo.

+ Ukrajinska manifestacija. Lvov, 4. marca: Včeraj se je vršila tu velika manifestacija Ukrajincev za vladarsko hišo in mir z Ukrajino. Manifestacije se je udeležilo blizu 1000.000 ljudi. Po slovesni božji službi se je vršilo na trgu sv. Jurija veliko zborovanje, katerega so se udeležili vsi ukrajinski sloji z parlamentarci na čelu. Zastopana je bila tudi ukrajinska rada. V sprevedu so nosili napise, s katerimi zahtevajo narodnostno delitev Galicije. — Poslanec dr. Konstantin Levickij je imel govor, kjer je zavračal poljske zahteve glede Holma.

+ Balfour in Hertling. »Daily News«, ki je Hertlinga ostro napadala, je svoje stališče izpremenila. Pravi, da Balfour ni uradno govoril. Ker je Hertling izjavil, da sprejme Wilsonova načela, je moral zdaj Wilsonu nadaljni nastop prepustiti. Francosko časopisje ostro odklanja Hertlingove nazore, kar ni nič čudnega, ker Francozi zahtevajo, naj se jim Alizacija Lorena

